

10.12.2019

Offentligt

Skade- och livförsäkringsbolagen

Verkställande direktör

Genom detta brev vill Finansinspektionen göra bolagen uppmärksamma på vissa iakttagelser som kommit fram vid tillsynen under 2019 och samtidigt föra fram tillsynsmyndighetens förväntningar vad gäller dem för 2020.

Allmänt taget är de finländska försäkringsbolagen välstyrda och solvensen är på god nivå. Den ökade osäkerheten förutsätter emellertid att bolagen bättre bereder sig för riskerna genom att utveckla riskhanteringen och genom att hålla solvensen på en god nivå.

Enligt försäkringsbolagslagen¹ ska styrelsen och verkställande direktören i ett försäkringsbolag leda försäkringsbolaget med yrkesskicklighet, enligt sunda och försiktiga affärsprinciper samt enligt principerna för en tillförlitlig förvaltning. I sin verksamhet ska bolagen även följa soliditetsprincipen². Genom soliditetsprincipen säkerställs att ett försäkringsbolags kapitalbasmedel, återförsäkring och övriga omständigheter som inverkar på bolagets solvens ordnas på ett sätt som tryggar de försäkrade förmånerna.

Risk- och solvensbedömningen bör vara ett centralt ledningsverktyg

De allmänna principerna som styr uppläggningsen av ledningen och verksamheten får sitt innehåll genom bolagsstyrelsens åtgärder och beslutsfattande samt genom det praktiska verkställandet av besluten. Ett centralt element är bolagets risk- och solvensbedömning, ORSA. I den tas bl.a. ställning till behovet av kapital, bolagets riskprofil i förhållande till solvenskravet samt uppfyllandet av kraven på kapitalbas och försäkrings-tekniska avsättningar.

En risk- och solvensbedömning som är uppbyggd och fungerar enligt målen grundar sig på en djup förståelse för bolagets affärsverksamhetsmodell samt på identifiering av affärsverksamhetens risker och de faktorer som ligger bakom dem. Bedömningen fungerar som en länk mellan å ena sidan bolagets strategi och affärsverksamhet och å andra

¹ Försäkringsbolagslagen (521/2008) 6 kap. 2 § 2 mom.

² Försäkringsbolagslagen (521/2008) 1 kap. 16 §.

10.12.2019

Offentligt

sidan fastställandet av solvensbehoven. Med hjälp av en risk- och solvensbedömning säkerställs det att bolaget även i fortsättningen kan fylla de löften som det gett försäkringstagarna.

Styrelsen har en väsentlig roll i risk- och solvensbedömningen

Bolagets styrelse ska aktivt delta i risk- och solvensbedömningsprocessen genom att ifrågasätta analysens antaganden, de val som gjorts under processen och bedömningens resultat. Enligt Finansinspektionens uppfattning förutsätter detta flera styrelsebehandlingar. Processen kan börja t.ex. med styrelsens remissdiskussion, där riktlinjerna för beredningen av risk- och solvensbedömningen dras upp. Bolaget ska även fastställa de principer som används i risk- och solvensbedömningen och som beskriver använda förfaranden och rollerna för de aktörer som deltar i processen.

Scenarier och stresstest ska vara tillämpliga på bolagets verksamhet

Bolagets styrelse kan i samband med behandlingen av risk- och solvensbedömningen utmana den valda affärsverksamhetsmodellens funktion och lönsamhet genom att förutsätta användningen av stresstest som är väsentliga med tanke på bolaget. Bolaget ska förutom stresstest som gäller den externa verksamhetsmiljön även i omfattande grad använda interna stresstest och scenarier som avspeglar bolagets egen riskprofil. I risk- och solvensbedömningen ska det motiveras varför använda stress-test och scenarier har valts som grund för analysen.

Dessutom förutsätter Finansinspektionen att scenarierna även beaktar samverkan av allvarliga incidenter och ledningens realistiska åtgärder i sådana situationer. Använda stresstest och scenarier ska vara så allvarliga, att resultaten även kan användas för att bedöma bolagets solvens i osannolika, men möjliga fall där risken kan realiseras.

Finansinspektionen följer den låga räntenivåns konsekvenser för bolagets solvens

På europeisk nivå kommer Eiopa inte att ta initiativ till stresstest för försäkringssektorn 2020³. Finansinspektionen kommer inte heller att genomföra någon övergripande stresstestövning 2020. I rekommendationerna utifrån föregående stresstest 2018 uppmanade Eiopa emellertid de nationella tillsynsmyndigheterna att säkerställa att bolagen i tillräcklig grad i sin riskhantering och risk- och solvensbedömning beaktar t.ex. risker förknippade med en eventuell sjunkande räntekurva.

För sitt tillsynsarbete kommer Finansinspektionen separat att begära vissa beräkningar som gjorts med på förhand fastställda scenarier särskilt om konsekvenserna av en låg och eventuellt fortsättningsvis sjunkande räntenivå. Bolaget kan, om det så önskar, använda dessa specifikationer som en del av sin risk- och solvensbedömningsprocess och de beräkningar som görs inom ramen för den.

³ Avsikten är att genomföra stresstest med tre års mellanrum och följande gång 2021.

10.12.2019

Offentligt

Återhållsam vinstutdelning

Syftet med försäkringsbolagets verksamhet är att ge vinst, och i ett ömsesidigt bolag även annan ekonomisk fördel, om inte något annat föreskrivs i bolagsordningen. Försäkringsbolagslagen förutsätter emellertid att principerna för tryggnad av de försäkrade förmånerna i lagstiftningen om försäkringsverksamhet beaktas i strävan efter vinst eller annan ekonomisk fördel.

En välbyggd risk- och solvensbedömningsprocess kan identifiera och bedöma bolagets vinstutdelningsförmåga med beaktande av att bolaget kontinuerligt har ett tillräckligt kapital även i mycket osannolika scenarier. Finansinspektionen förutsätter att detta krav beaktas även ur ett längre tidsperspektiv i bedömningen av det totala kapitalbehovet.

I sin utredning av skälighetsprincipen 2018 (publiceras i december) rekommenderar Finansinspektionen att bolagen bedriver en återhållsam vinstutdelningspolitik i nuvarande krävande placeringsmiljö. Då det gäller skyddet av de försäkrade förmånerna finns det fortfarande skäl att beakta denna påminnelse.

Konsekvenserna av en låg räntenivå och förändringarna i omvärlden bör beaktas

Särskilt inom livförsäkringssektorn har affärsverksamhetsmiljön varit krävande i år, bl.a. på grund av osäkerhet om placeringsmarknadens utveckling. Olika lagstiftningsändringar av t.ex. beskattningen och sparprodukter kan inverka på försäkringskundernas beteende och således också på försäkringsbolagens konkurrensställning.

Finansinspektionen förväntar sig att bolagen kritiskt bedömer de beräkningsantaganden som är känsliga för förändringar och vid behov ändrar dem även snabbt då omvärlden och bl.a. kundbeteendet avsevärt förändras.

I grupper bör det fästas särskild uppmärksamhet vid intressekonflikter

Då försäkringsverksamhet bedrivs som en del av en grupp bör det fästas särskild uppmärksamhet vid förhållandet mellan enskilda försäkringsbolag och gruppen. Eventuella intressekonflikter bör antingen förhindras eller hanteras. En intressekonflikt kan t.ex. uppkomma om samma person har både operativt ansvar och övervakningsansvar i gruppens olika bolag.

Finansinspektionen fäster även aktörernas uppmärksamhet vid att de krav som ställs i regleringen på t.ex. förvaltningsorgan och riskhantering ska uppfyllas både i de enskilda bolagen och på gruppnivå.

Lagstadgade rapporter som ska inlämnas till Finansinspektionen

En välfungerande affärsverksamhet och riskhantering kräver mycket information och data som stöd för beslutsfattandet. Bland annat ur riskhanteringssynvinkel är det kritiskt att använd data är riktig och gäller rätt tid. Det faktum att bolagen lämnar in myndighetsrapporterna i tid och med rätt innehåll är också en förutsättning för att tillsynsmyndigheten ska kunna fungera effektivt.

10.12.2019

Offentligt

Finansinspektionen har observerat väsentliga brister i de inlämnade rapporterna, vilka bolagen borde ha identifierat i sin egen kvalitetsövervakning. Brister har förekommit bl.a. i uppgifterna om enskilda investeringsinstrument och i form av inkonsekventa rapporter. Finansinspektionen förutsätter att bolagen fäster uppmärksamhet vid att kvalitetsövervakningsprocesserna är tillräckliga, vid rapporteringstidtabellerna och att rapporterna till Finansinspektionen innehåller korrekt information. Brister som observeras i ett enskilt tillsynsobjekts rapportering informeras den aktuella aktören separat.

Närmare upplysningar i ärenden som gäller ert bolag får ni av den institutsansvariga och mer allmänt av byråchef Teija Korpiaho, tfn 046 87 69 600 eller teija.korpiaho@fiva.fi